

KOMPETENSBESKRIVNING

FÖR SJUKSKÖTERSKA
MED SPECIALISERING I SMÄRTVÅRD

BAKGRUND

Riksföreningen mot Smärta har i samverkan med Svensk sjuksköterskeförening arbetat fram en kompetensbeskrivning för sjuksköterska med specialisering i smärtvård. Kompetensbeskrivningen kan användas som grund för utveckling av kursplaner för smärtutbildning på högskolenivå. Den kan också utgöra ett underlag för utveckling av funktionsbeskrivningar för smärtsjuksköterskor inom olika verksamhetsområden.
Reviderat 2002.

KOMPETENSBESKRIVNING FÖR SJUKSKÖTERSKA MED SPECIALISERING I SMÄRTVÅRD (REV 2002)

SPECIALOMRÅDE OCH SPECIALFUNKTIONER

Sjuksköterskans specialområde smärtvård omfattar patienter i alla åldrar med olika typer av smärttillstånd som vårdas i såväl öppen som sluten vård.

En specialistsjuksköterska i smärtvård arbetar i arbetslag som omfattar flera yrkeskategorier och/eller som konsult inom öppen och sluten vård.

Sjuksköterskan måste ha mångårig yrkeserfarenhet samt personliga egenskaper som gör henne/honom lämpad att ta hand om patienter i svåra livssituationer.

Hälso- och sjukvården samt lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område (1998:531) styr sjuksköterskans arbete. Med utgångspunkt i dessa lagar ska en sjuksköterska med specialisering i smärtvård, förutom vad som motsvarar den legitimerade sjuksköterskans ansvarsområde, med ett professionellt förhållningssätt, utifrån etisk grund och i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet kunna;

- ta initiativ till och vidta åtgärder som syftar till att främja hälsa och förebygga uppkomsten av smärta och härav kommande följd tillstånd
- ansvara för omvårdnad av patienter med smärta
- ansvara för egna undersökningar och behandlingar i samband med smärttillstånd samt medverka vid läkares undersökningar och behandlingar
- informera patienter och deras närstående samt handleda och undervisa studenter och medarbetare enskilt och i grupp
- följa och använda forskningsresultat samt initiera/medverka i forsknings- och utvecklingsarbete
- planera, leda och utveckla arbetet inom sitt arbetslag samt samarbeta med företrädare för andra yrkesområden
- ingå i organisation för olycks- och katastrof arbete

Sjuksköterskan måste i yrkesutövningen följa och kunna tillämpa de *författningar, föreskrifter och andra regler* som gäller inom specialområdet.

UPPGIFTER

FÖREBYGGANDE ARBETE

En sjuksköterska med specialisering i smärtvård skall inom sitt yrkesområde kunna initiera och vidta åtgärder som syftar till att främja hälsa/välbefinnande och förebygga uppkomsten av smärta och härav kommande följtillstånd.

Sjuksköterska med specialisering i smärtvård ska inom sitt yrkesområde kunna;

- identifiera problem, initiera och vidtaga förebyggande åtgärder samt utvärdera effekter av insatta åtgärder på såväl individ- som grupp nivå
- informera och utbilda patienten, närstående och allmänheten samt personal och studerande på såväl individ- som grupp nivå
- medverka till/utforma riktlinjer för förebyggande arbete.

OMVÅRDNAD

En sjuksköterska med specialisering i smärtvård skall kunna ansvara för omvårdnaden av patienter i alla åldrar med akut, långvarig icke malign eller cancerrelaterad smärta som behandlas inom såväl slutna som öppna vård och med hänsyn till varierande kulturell, social och religiös tillhörighet.

Sjuksköterskan med specialisering i smärtvård ska med utgångspunkt i patienters särskilda behov i samband med smärta kunna;

- utifrån ett helhetsperspektiv identifiera och bedöma patientens smärta
- utifrån smärttillståndet identifiera och diagnostisera patienters omvårdnadsbehov, bedöma vilka åtgärder som behöver vidtagas, genomföra dessa åtgärder enskilt eller i samarbete med andra yrkeskategorier

- identifiera och tillgodose patientens behov av information och undervisning om smärttillståndet och dess behandling samt följa upp att patienten har tillräckligt kunskapsunderlag för att själv kunna fatta beslut och aktivt ta del i sin smärtbehandling
- sätta upp mål för behandlingen tillsammans med patient, vårdlag och i förekommande fall även med närstående
- identifiera patienters behov av psykosocialt stöd samt vidta åtgärder
- genom vägledning och rådgivning ge stöd för patientens och närståendes egna insatser
- kontinuerligt följa upp, värdera och dokumentera effekter och bieffekter av omvårdnad, medicinsk och komplementär behandling
- samverka med och ge råd till hälso- och sjukvårdspersonal angående omvårdnad av patienter med smärta inom såväl öppna som slutna vård
- systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i samband med smärtvård.

UNDERSÖKNINGAR OCH BEHANDLINGAR

En sjuksköterska med specialisering i smärtvård skall kunna medverka vid undersökning och behandling av patienter med smärta.

Sjuksköterska med specialisering i smärtvård ska med utgångspunkt i patienters särskilda behov och ofta komplexa sjukdomstillstånd kunna;

- informera patienter och närstående om tillvägagångssätt vid undersökning och behandling i samband med smärta, förväntat resultat samt förekommande bieffekter
- enligt ordination genomföra och utvärdera såväl farmakologisk- som komplementär smärtbehandling

- iordningställa och utföra funktionskontroll för inom specialområdet förekommande medicinsk-teknisk apparatur och utrustning samt se till att fel och brister åtgärdas
- i samband med användandet av medicinsk-teknisk apparatur och utrustning utnyttja dess funktioner så att behandling, undersökning och övervakning kan genomföras på ett adekvat och ur säkerhetssynpunkt betryggande sätt
- ansvara för patientens omvårdnad i anslutning till undersökning och behandling
- motivera patienten att medverka i behandlingen och rehabilitering för att främja hälsa och välbefinnande
- samverka med personal från andra yrkeskategorier i samband med behandling och rehabilitering av patientens smärttillstånd.

INFORMATION, UNDERVISNING OCH HANDLEDNING

En sjuksköterska med specialisering i smärtvård skall inom sitt yrkesområde kunna informera och undervisa patienter och deras närstående samt handleda och undervisa studenter och medarbetare i vården av patienter inom specialområdet.

Sjuksköterskan med specialisering i smärtvård ska inom specialområdet kunna;

- informera och undervisa patienter och deras närstående, enskilt eller i grupp, om patientens egenvård och anpassning till nya livsbetingelser
- informera och undervisa vårdpersonal och studenter inom specialområdet
- handleda studenter och medarbetare inom såväl sluten som öppen vård.

FORSKNING OCH UTVECKLINGSARBETE

En sjuksköterska med specialisering i smärtvård skall inom sitt yrkesområde kunna följa och använda forskningsresultat samt initiera och medverka i forsknings- och utvecklingsarbete inom smärtvård.

Sjuksköterskan med specialisering i smärtvård ska inom specialområdet kunna;

- kritiskt granska och värdera informations- och kunskapsinflödet
- initiera, bedriva och leda utvecklingsarbete, självständigt eller tillsammans med representanter för andra enheter
- initiera och självständigt eller under handledning bedriva alternativt vara behjälplig i forskningsarbete
- verka för att aktuella forskningsresultat inom smärtområdet implementeras i verksamheten.

PLANERINGS- OCH LEDNINGSUPPGIFTER

En sjuksköterska med specialisering i smärtvård skall inom sitt yrkesområde kunna leda, planera och utveckla arbetet inom den egna enheten samt samarbeta med företrädare för andra yrken i vården av patienter med smärta.

Sjuksköterskan med specialisering i smärtvård ska inom specialområdet kunna;

- medverka till att utforma såväl övergripande som lokalt anpassade mål
- medverka till att utforma mål för egen och/eller medarbetares kompetensutveckling
- medverka till optimalt resursutnyttjande
- bedriva fortlöpande, systematiskt och dokumenterat kvalitetsarbete.

KATASTROFBEREDSKAP

En sjuksköterska med specialisering i smärtvård skall kunna använda sina kunskaper i yrkesutövningen under stora olyckor och katastrofer i fred och krig.

Sjuksköterskan med specialisering i smärtvård ska inom specialområdet kunna;

- verka inom den speciella organisation som gäller vid olyckor och katastrofer.

ARBETSGRUPP

Elsebet Borg
Leg sjuksköterska,
Enheten för Smärta och Palliativ vård, Lasarettet Ystad.
Styrelseledamot i *Riksföreningen mot Smärta*.

Barbro Carleson
Vik. universitetsadjunkt,
Institutionen för vårdvetenskap och social omsorg
vid Högskolan i Gävle och projektledare, Socialstyrelsen.
Tidigare ordförande i *Riksföreningen mot Smärta*.

Gull Britt Dahlman
Universitetsadjunkt,
Institutionen för omvårdnad, Lunds universitet.
Styrelseledamot i *Riksföreningen mot Smärta*.

Karin Lundbäck
Leg sjuksköterska,
Smärtmottagningen Norrlands Universitetssjukhus, Umeå.
Styrelseledamot i *Riksföreningen mot Smärta*.

Margareta Ringdahl
Leg sjuksköterska,
Rygg- och ortopedmottagningen, Östersunds sjukhus.
Styrelseledamot i *Riksföreningen mot Smärta*.

Tommy Söderman
Leg sjuksköterska,
Centrum för Smärtbehandling,
Akademiska sjukhuset i Uppsala.

Gerthrud Östlinder
Leg sjuksköterska,
forsknings- och utvecklingsansvarig inom SSF.

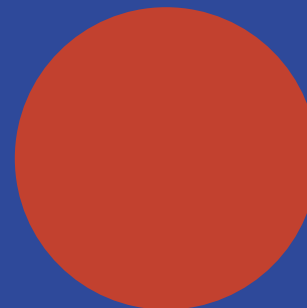
Produktionsfakta

Grafisk form: Losita Sidmakare

Tryck: Brommatryck 2002

KOMPETENSBEKRIVNING

FÖR SJUKSKÖTERSKA MED SPECIALISERING I SMÄRTVÅRD

Riksföreningen mot Smärta
c/o Renée Allvin
Vretgatan 19
703 63 Örebro

Svensk sjuksköterskeförening – SSF
Östermalmsgatan 19
114 26 Stockholm
Tfn: 08-412 24 00
Fax: 08-412 24 24
E-post: ssf@swnurse.se
Hemsida: www.swnurse.se